

Начало>Семейноправни въпроси и наследство>Имуществено при брак и гражданско партньорство>Режими на имуществени отношения Режими на имуществени отношения

Финландия

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

Финландският режим на имуществени отношения се основава на понятието отложена имуществена общност. Това означава, че по време на брака имуществото се притежава отделно, но ако бракът бъде прекратен, имуществото се поделва поравно между съпрузите.

Сключването на брак не променя собствеността върху имуществото на съпрузите. Според финландския Закон за брака (*Avoliittolaki* 234/1929) имуществото, принадлежащо на даден съпруг преди сключването на брак, ще продължи да бъде негова собственост и по време на брака. Всяко имущество, което се придобива или получава по наследство или по дарение по време на брака, също остава собственост на придобилия го. Освен имуществото, задълженията също са отделни, което означава, че всеки съпруг ще носи сам отговорност за всяко задължение, поето от него преди или по време на брака. Двамата съпрузи обаче ще носят съвместно отговорност за задължение, поето от някой от съпрузите във връзка с издръжката на семейството.

Съгласно финландския режим на имуществени отношения всеки съпруг притежава брачно право върху имуществото на другия съпруг. Това дава на съпрузите или на вдовца(вдовицата) и на наследниците на починалия съпруг правото на половината от нетното имущество на съпрузите, когато съпружеската имуществена общност се поделва при прекратяване на брака. Брачното право обхваща цялото имущество, независимо от това кога и как съпрузите са придобили или получили имуществото преди брака. Съпрузите обаче могат да изберат да не прилагат брачното законодателство по отношение на брака си, като изготвят споразумение за имуществени отношения между съпрузите. Освен това от обхвата на брачното законодателство е изключено и всяко имущество, получено от съпруг съгласно договор за дарение, завещание или клауза в полза на бенефициер, в които се предвижда, че бъдещият съпруг на получателя няма брачно право върху въпросното имущество.

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да сключат брачно споразумение, уреждащо имуществените им отношения, както преди сключването на брака, така и по време на него. Брачното споразумение за имуществени отношения засяга начина, по който се поделва съпружеската имуществена общност. Например съпрузите могат да се споразумеят за това единият съпруг да няма брачно право върху имущество, принадлежащо на другия съпруг, а всеки съпруг да запази собственото си имущество. Съпрузите също могат да се споразумеят определено имущество да бъде изключено от делбата на съпружеската имуществена общност.

Брачното споразумение за имуществени отношения трябва да бъде сключено в писмен вид и да носи дата и подпис. Освен това то трябва да бъде удостоверено от две безпристрастни лица. Брачното споразумение за имуществени отношения влиза в сила след като бъде регистрирано в местната служба за гражданска регистрация [*maistraatti*] (или от Агенцията за услуги, свързани с цифрови данни и данни за населението [*Digi- ja väestötietovirasto*] от началото на 2020 г.).

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществени отношения между съпрузи?

В Закона за брака се съдържат определени ограничения относно управлението на имущество, като например общото жилище на съпрузите или движимо имущество на домакинството. Единият съпруг не може да се разпорежда с недвижимо имущество, предназначено да се използва като семейно жилище на съпрузите, без писменото съгласие на другия съпруг. Единият съпруг не може да се разпорежда без съгласието на другия съпруг с договор за наем или други права, даващи право на владение върху апартамент, предназначен да се използва като общо жилище на съпрузите; движимо имущество, което представлява част от общите домакински принадлежности, използвани от двамата съпрузи; всички необходими инструменти, използвани от другия съпруг; или движимо имущество, което е предназначено за лична употреба от другия съпруг или от децата.

При делбата на съпружеската имуществена общност може да се извърши корекция, ако в противен случай тя би довела до неоправдан резултат или до получаването на несправедлива финансова изгода от другия съпруг. Това означава, че в отделен случай въз основа на разумно съобразяване се допускат изключения от иначе приложимите правила по отношение на делбата на съпружеската имуществена общност. Когато се обмисля коригирането на делбата на съпружеска имуществена общност, трябва да се обърне специално внимание на продължителността на брака, дейността на съпрузите във връзка с общото им домакинство и натрупването и запазването на имуществото, както и на други сравними факти относно финансите на съпрузите.

Когато се коригира делбата на съпружеската имуществена общност, съгласно брачното право е възможно да бъде разпоредено единият съпруг да няма право да получи каквото и да е имущество на другия съпруг или посоченото право да бъде ограничено; определено имущество да бъде изцяло или частично изключено от брачното право при делбата на съпружеската имуществена общност; или цялото имущество или част от имуществото, която е била изключена от брачното право на другия съпруг чрез брачно споразумение, да се счита при делбата за имущество, което изцяло или частично е предмет на брачното право на другия съпруг.

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Когато бракоразводните дела са висящи или когато бракът е прекратен, делбата на съпружеската имуществена общност трябва да се извърши, ако бъде поискана от съпруг или наследник на починалия съпруг. При тази делба на съпружеската имуществена общност брачното право се упражнява чрез определяне на сумата, която съпругът с по-голям дял нетно имущество трябва да предостави на другия съпруг. Ако нито един от съпрузите няма брачно право върху имуществото на другия съпруг, имуществото на съпрузите трябва да бъде разделено, а не поделено. Ако съпрузите притежават общо имущество, то трябва да бъде поделено при поискване, когато се поделва съпружеската имуществена общност или се разделя имуществото на съпрузите.

Освен това делба на съпружеската имуществена общност може да се извърши и ако бъде постановено съдебно решение на чуждестранен съд относно раздялата, касаещо съпрузи, чиито въпроси във връзка със съпружеската имуществена общност се уреждат от финландското право. Делбата не може да се извърши обаче, ако съпрузите възобновят съвместното си съжителство след решението относно раздялата.

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

По принцип същите правила се следват и когато бракът се прекратява поради смъртта на единия от съпрузите.

Ако починалият съпруг е оставил преки наследници (деца или техни низходящи), вдовицата(вдовецът) и наследниците на починалия могат да поискат делба на съпружеската имуществена общност. Основното правило при тази делба на съпружеската имуществена общност е, че цялото имущество трябва да се поделени поравно. Половината от имуществото се получава от преживелия съпруг, а другата половина се разпределя между наследниците. Ако обаче вдовицата(вдовецът) притежава по-голям дял в имуществото от починалия съпруг, тя(той) има правото да запази цялото си имущество.

Ако бракът се прекратява поради смъртта на единия съпруг, но починалият съпруг не е оставил преки наследници, вдовицата(вдовецът) наследява цялото имущество на починалия съпруг, освен ако последният не е разпоредил друго в завещание. В този случай съпружеската имуществена общност не се поделени между имуществото на първия починал съпруг и преживелия съпруг. Общото правило е, че едва след смъртта на двамата съпрузи имуществото, оставено от последния останал съпруг, трябва да бъде поделено поравно между наследниците на двамата съпрузи. Вдовицата(вдовецът) не може да завещава това, което следователно ще премине към наследниците на първия починал съпруг. Освен ако преките наследници не изискат делбата на наследството или ако това не се изисква съгласно условията на завещание, оставено от починалия съпруг, преживелият съпруг може да запази във владение неразделеното наследство на починалия съпруг. Преживелият съпруг обаче има правото да запази владението върху общото жилище на съпрузите и всяко неподделено общо движимо имущество на домакинството, при условие че вдовицата(вдовецът) не притежава друго жилище, което да е подходящо за семейно.

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Във Финландия органите не образуват по собствена инициатива каквито и да е производства, отнасящи се до съпружеска имуществена общност. Ако съпрузите не постигнат споразумение относно делбата, районният съд (*käräjäoikeus*) назначава въз основа на подадена молба изпълнител, който да извърши делбата на съпружеската имуществена общност.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

По правило бракът не ограничава правото на съпруг да сключва споразумения, но по време на брака всеки съпруг има правото да взема решения относно своето собствено имущество без съгласието на другия съпруг.

Също така съгласно закона единият съпруг не носи пряка отговорност за задължение, натрупано от другия съпруг. Съпрузите обаче носят съвместна отговорност за задължение, натрупано само от единия от съпрузите във връзка с издръжката на семейството, както и за плащане на наем за общия апартамент на съпрузите. Съпрузите могат да прекратят договор за наем за общия си апартамент единствено заедно дори когато договорот за наем е подписан само от един от съпрузите.

Правото на кредиторите е защитено в Закона за брака, така че съпруг не може да се откаже от правата си при делбата на съпружеската имуществена общност по начин, който е обвързващ за кредиторите. Ако при делбата на съпружеската имуществена общност единият съпруг е предал на другия съпруг или на наследниците на другия съпруг имущество на стойност, значително надвишаваща това, което е трябвало да предаде, поделеното при делбата може да бъде изискано и внесено в масата на несъстоятелността.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Във Финландия органите не образуват по собствена инициатива каквито и да е производства, отнасящи се до съпружеска имуществена общност. Когато бракоразводните дела са висящи или когато бракът е прекратен, делбата на съпружеската имуществена общност трябва да се извърши, ако бъде поискана от съпруг или наследник на починалия съпруг. Ако нито един от съпрузите няма брачно право върху имуществото на другия съпруг, трябва да се извърши разделяне на имуществото на съпрузите вместо делба.

При делба на съпружеска имуществена общност поради развод основното правило е, че цялото имущество се поделени поравно, освен ако съпрузите не са сключили споразумение за имуществени отношения между съпрузите. Делбата на съпружеската имуществена общност може също да бъде коригирана, ако в противен случай тя би довела до неоправдан резултат. В случай на делба или разделяне на имуществото при поискване общото имущество на съпрузите също трябва да бъде поделено.

Когато бракът се прекратява поради смъртта на единия съпруг и ако починалият съпруг е оставил преки наследници (деца или техни низходящи), вдовицата(вдовецът) и наследниците на починалия могат да поискат делба на съпружеската имуществена общност. Основното правило при тази делба е, че цялото имущество трябва да се поделени поравно. Половината от имуществото се получава от преживелия съпруг, а другата половина се разпределя между наследниците. Ако, от друга страна, преживелият съпруг притежава по-голям дял в имуществото от починалия съпруг, преживелият съпруг винаги има правото да запази собственото си имущество. Ако бракът се прекратява поради смъртта на съпруг, но починалият съпруг не е оставил преки наследници, преживелият съпруг наследява цялото имущество на починалия съпруг, освен ако последният не е предвидил друго в завещание. Общото правило е, че едва след смъртта на двамата съпрузи имуществото, оставено от последния останал съпруг, трябва да бъде поделено поравно между наследниците на двамата съпрузи.

Страните могат да извършат делбата сами в съответствие с взаимно споразумение (договорна делба). Ако страните не постигнат споразумение, делбата се извършва от назначен от съда изпълнител по молба от единия от съпрузите (съдебна делба).

В случай на договорна делба тя трябва да бъде вписана в документ и да носи дата и подпис. Освен това тя трябва да бъде удостоверена от две безпристрастни лица. Ако делбата се извършва от изпълнител, тя трябва да бъде изготвена под формата на документ, подписан от изпълнителя. Документът може да бъде депозиран за вписване в местната служба за гражданска регистрация (от началото на 2020 г. — Агенцията за услуги, свързани с цифрови данни и данни за населението). Вписването на документа за делбата защитава всеки съпруг срещу събирането на вземания от кредиторите на другия съпруг; то не засяга по друг начин действителността на делбата на имуществото между страните.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижимата собственост?

Собствеността върху имот може да бъде регистрирана чрез подаване на молба за вписване на право на собственост. Правото на собственост се вписва в публичния регистър на правата на собственост и ипотеките. След вписването на право на собственост върху имота новият собственик полага клетва върху удостоверението за право на собственост.

Ако собствеността върху имот се промени поради неговата делба или разделяне, оригиналът на споразумението за делбата или разделяне на имота, обяснение на причините за делбата на имота (напр. уведомление от районния съд, в което се посочва, че пред него е заведено бракоразводно дело), както и всяка разписка за плащане на данък за прехвърляне, трябва да бъдат изпратени на Националния кадастър на Финландия [*Maanmittauslaitos*] с цел подаване на молба за вписване на право на собственост.

Срокът за вписване на право на собственост върху имущество, поделено поради прекратяване на съпружеската имуществена общност, започва да тече при влизане в сила на делбата. Срокът за вписване на право на собственост е шест месеца.

Последна актуализация: 15/02/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните,

които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.